

***bitig* Edebiyat Fakültesi Dergisi**

bitig Journal of Faculty of Letters

(Mevlevilik Geleneği ve Vefatının 475. Yılında Muğlalı
İbrahim Şâhidî (1470-1550) Özel Sayısı, Nisan 2025)

Şair, Şehir ve Tasavvuf Ekseninde Namık Açıkğöz’ün “Şâhidî ve Muğla’da Mevlevilik” Adlı Kitabı

Fahri KAPLAN

Doç. Dr.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

kaplanfahri@gmail.com

 0000-0002-6462-6104

Kitap tanıtımı / Book review

Geliş Tarihi/Received: 11.03.2025

Kabul Tarihi/Accepted: 22.03.2025

Atıf/Citation

Kaplan, Fahri (2025), Şair, Şehir ve Tasavvuf Ekseninde Namık Açıkğöz’ün “Şâhidî ve Muğla’da Mevlevilik” Adlı Kitabı, *bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Mevlevilik Geleneği ve Vefatının 475. Yılında Muğlalı İbrahim Şâhidî (1470-1550) Özel Sayısı (Nisan/April 2025), 430-437.

Bu makale iThenticate, turnitin, intihal.net programlarından biriyle taranmıştır.
This article was checked by iThenticate, turnitin or intihal.net.

Şâhidî İbrahim Dede (1470-1550), Muğla'nın kültür tarihinde önemli yeri olan bir Mevlevi şeyhi ve şairdir. Mevlevilik yolundaki piri Divane Mehmed Çelebi'nin vefatının ardından Muğla'ya yerleşerek Muğla Mevlevihanesi'nin şeyhliğini yapan Şâhidî, yazdığı eserlerle de dikkat çekmiş bir isimdir. Şâhidî'nin gerek Esrâr Dede'nin tezkiresinde sevgi ve hürmet ile anılması (Esrâr Dede, 2018, s. 155) gerekse de Şeyh Gâlib'in onun bir gazeline tahmis yazmış olması (Kalkışım, 1994, s. 200-201) ve yine Esrâr Dede'nin Gâlib Dede'nin çocukluğunda Farsça öğrenirken *Tuhfe-i Şâhidî*'yi okuduğunu söylemesi (Esrâr Dede, 2018, s. 219-220) onun Mevlevilik tarihinde hatırı sayılır bir yeri olduğunu gösterir. Şâhidî, Mevleviliğin yanında

Muğla şehrinin kültür tarihinde de müstesna bir yere sahiptir. Muğla'dan şöhretinin sınırları Muğla'yı aşan bir şair ve Mevlevi dedesinin çıkması ve onun Muğlalı Şâhidî olarak anılması Muğla kültür tarihinde de Şâhidî'yi ayrı bir yerde konumlandırır.

Prof. Dr. Namık Açıkgöz, 2008 yılında yayımlanan “Şâhidî ve Muğla'da Mevlevilik” adlı kitabı ile Şâhidî'nin Muğla ve Mevlevilik tarihi açısından değerine dikkat çekmiş, aynı zamanda Muğla'daki Mevlevi kültürünün tarih içindeki yerinden bahsetmiştir. Menteşe Grubu Derneği'nin kültür hizmeti olarak yayımlanan kitap, Muğla Renk Matbaası'nda 2000 adet basılmış olup fotoğraflarla birlikte 70 sayfadır. Namık Açıkgöz, eserinin ön sözünde Şâhidî İbrahim Dede'nin Edirneli Şâhidî ile karışmaması için “Şâhidî-i Muğlavî” olarak anıldığını ve böylece Muğla'nın adını 16. yüzyıldan itibaren dünyaya duyurduğunu söyler (Açıkgöz, 2008, s. 3)¹. Şâhidî ve eserleri ile ilgili ilk akademik çalışmalar, Mustafa Çıpan tarafından hazırlanan *Gülşen-i Vahdet* ve *Dîvân*'ın tenkitli metinlerini de içeren yüksek lisans tezi (1985) ve yine Çıpan'ın bu tezinden faydalanarak hazırladığı *Muğlalı Şâhidî Dede (Hayatı - Şahsiyeti - Eserleri)* adlı kitabı (1986), Ahmet Hilmi İmamoğlu'nun (1993) *Tuhfe-i Şâhidî*'ye Nuri Şimşekler'in (1998) *Gülşen-i Esrâr*'a dair bu eserlerin tenkitli metinlerini ortaya koyup inceledikleri doktora tezleridir (s. 3-4). Bunların öncesinde de M. Bahari Baytur *Gülşen-i Tevhîdî* Türkçeye tercüme ederek (Şâhidî, 1967) neşretmiştir (s.3). Şâhidî'nin edebiyat ve tasavvuf tarihi açısından değerini ortaya koyan bu çalışmalara ilave olarak bir Mevlevi şeyhi ve şair olarak Şâhidî'nin

¹ Bu yazıda tanıtılan “Açıkgöz, 2008” künyeli esere yapılacak bundan sonraki atıflarda yalnızca sayfa numarası belirtilecektir.

Muğla tarih ve kültürüne yaptığı katkının ortaya konulması ihtiyacını fark eden Namık Açıkğöz, eserini biraz da bu vesileyle kaleme almış olmalıdır. Açıkğöz, sahibi olduğu ilk yazma eserin de *Tuhfe-i Şâhidî* olmasının tesadüf olmadığını Şâhidî'nin şehrinde çalışmaya, konferanslar verip yazılar yazmaya başladığında anladığını ve kitabının böyle bir ilginin neticesi olduğunu söyler (s. 4). Önsözde kitabın bir amacının da Şâhidî'yi Muğla'daki türbesinde ziyarette gelenlerin yazılı bir metne olan ihtiyacını gidermek olduğu da belirtilir (s. 4). Namık Açıkğöz'ün bu çalışması akademik bir kaygıdan çok Şâhidî ve Muğla tarihindeki Mevlevilik kültürünü tanıtmak amacı taşır. Nitekim "çalışmanın hedef kitlesi genel okuyucu olduğundan, atıflar topluca verilip okuma zorlaştırılmamış ve iktibas edilen şiirlerde 16. yüzyıl ses sistemi kullanılmamıştır" (s. 4) diyen yazar bunu açıkça ortaya koyar. Bununla birlikte kitapta Şâhidî Camii haziresinde bulunan 17 mezar taşının okunmuş olması ve Muğla'daki Mevlevi kültürüne dair verilen bazı bilgiler², eseri akademik açıdan da özgün bir başvuru kaynağı kılar. Kitabın birinci bölümü "Muğlalı Şâhidî" ana başlığını taşır. Bu bölümde öncelikle Şâhidî'nin dedesinin dikkate değer hikâyesi kaydedildikten sonra (s. 10-11) babası Hüdâyî Salih Dede hakkında bilgi verilir (s. 11-13). Şâhidî, henüz 10 yaşındayken babası Hüdâyî Sâlih Dede vebadan vefat etmiştir (s.12). Bir Mevlevi şeyhi olan Hüdâyî Salih Dede, Şâhidî'nin babası olmanın yanında ilk hocasıdır da. Onun Mevleviler arasındaki meşhur olmuş: "Ey dil istersen eğer kâmil ola noksânın / Secdegâh et eşiğin Hazret-i Mevlânânın" beyti de verilerek onun Mevlevilik tarihindeki yerine dikkat çekilmiştir (s.13). Şâhidî'nin dedesi ve babası ile ilgili bilgilerden sonra Şâhidî'nin "Hayatı ve Mevleviliğe İntisabı" başlıklı bölüm gelir (s. 13-17). Bu bölümde öncelikle Şâhidî'nin doğum tarihi ve yeri verildikten sonra "Muğlalı Şâhidî" veya "İbrahim Şâhidî" olarak anıldığı, kendisinin de *Tuhfe-i Şâhidî*'deki şu beytinde memleketini açıkça ifade ettiği kaydedilir: "Gedâyem Şâhidî-i Mevlevîyem / Diyâr-ı Menteşâ'da Muğlavîyem" (s. 13). Ardından, Şâhidî'nin babasının vefatından sonra İstanbul ve Bursa'daki tahsil hayatı, Bursa'da medrese öğrencisiyken kendisini etkileyen bir hadise üzerine medrese tahsilini yarıda bırakıp tasavvufa intisap etmeye karar vermesi ve Muğla'ya dönmesi, Muğla'daki arayışlarından sonra nihayet kendisine Mevleviliği teklif eden bir Mevlevi dervişi ile birlikte Lazkiye'deki (Denizli) Fânî Dede'nin huzurunda Mevleviliğe intisabı, daha sonra Paşa Çelebi'ye mürit oluşu ve nihayet cezbesine kapıldığı, onun asıl şeyhi olacak Divane Mehmed Çelebi ile Kütahya'da Paşa Çelebi'nin evinde tanışmaları anlatılır (s. 14-17). Şâhidî'nin 80 yıllık ömrünün muhtemelen büyük bir bölümünü Muğla'daki Mevlevihane'de postnişin olarak geçirdiğini belirten yazar, Evliya Çelebi'den naklederek Şâhidî'nin 1544 yılında bin kişinin eğitim görüşü bir sıbyan mektebi kurduğuna da dikkat çeker (s. 17). Elbette bütün bunlar Şâhidî'nin

² Namık Açıkğöz, bu kitabından önce kaleme aldığı, muhtemelen kitabın da nüvesini teşkil eden "Muğla'da Mevlevilik ve Şâhidî" başlıklı bildirisinde de (Açıkğöz, 2007) Muğla'daki Mevlevi kültüründen bahsetmiştir.

Muğla'nın ilim, irfan, eğitim hayatına katkılarını ve bu şehir için taşıdığı değeri gösterir. Kitabın “Muğlalı Şâhidî” bölümünde Şâhidî'nin hayatından sonraki kısım, eserlerine ayrılmıştır. Burada öncelikle Şâhidî'nin en öne çıkan eserleri olarak *Tuhfe-i Şâhidî*, *Gülşen-i Tevhîd*, *Gülşen-i Vahdet*, *Gülşen-i Esrâr* ve *Dîvân* tanıtılır (s. 18-35). Şâhidî'nin *Menlîdî* ve bugün ele geçmemiş eserleri ise “Diğer Eserleri” başlığı altında zikredilir (s. 35). Şâhidî'nin 921/1515'te kaleme aldığı Farsça-Türkçe manzum sözlük olan *Tuhfe-i Şâhidî*'nin Mevlevihane'de okutacağı *Mesnevî*'nin anlaşılması için de son derece faydalı bir eser olduğuna dikkat çeken Namık Açıkğöz, Şâhidî'nin -şairlerinin yer aldığı *Dîvân* dışında- ilk olarak bu eseri yazmış olmasının eğitim ve pedagoji açısından isabetli olduğunu söyler (s. 18). *Tuhfe-i Hüsamî*'ye nazire olarak kaleme alınan bu eserin manzum sözlük geleneğini canlandırdığı, Şâhidî'ye ve Muğla Mevleviliğine şöhret kazandırdığı bu bölümde altı çizilen bir husustur. Ardından eser hakkında fikir vermesi açısından: “Çeşme bınar oldu kûze bardak / İsteme me-cûy u cûy ırmak” beytiyle başlayan altı beyitlik örnek verilmiştir (s. 19). Bu bölümde ikinci tanıtılan eser, Şâhidî'nin 937/1530 yılında 60 yaşında kaleme aldığı (s. 20) *Gülşen-i Tevhîd*'dir. *Mesnevî*'nin her cildinden seçilen yüzer beytin beş Farsça beyitle şerh edildiği bu eserin değerlendirmesinde Açıkğöz, *Mesnevî* şerhi yazmanın birikim gerektirdiğine, yıllarca *Mesnevî* okutan Şâhidî'nin 60 yaşında böyle bir eseri yazmış olmasının anlaşılır olduğuna dikkat çeker (s. 20). Şâhidî'nin *Mesnevî*'den hikmet yoğunluğu yüksek beyitleri seçtiğini belirten yazar, buna örnek olarak *Mesnevî*'nin 1426. beytinin şerhinin tercümesini verir (s. 20-21). *Gülşen-i Vahdet*'in ise yüz unsurlarının kişileştirilerek anlatıldığı, vahdet-i vücud anlayışı ekseninde sembolik bir mesnevi olduğuna değinen Namık Açıkğöz, Şâhidî'nin 66 yaşında, *Mesnevî* şerhinin ardından birikimini orijinal tarzda yansıtarak bu eseri kaleme aldığına dikkat çeker (s. 21). Açıkğöz, Şâhidî'nin ömrünün sonlarına doğru, 74 yaşında, hatıralarını yazmak için kaleme aldığı *Gülşen-i Esrâr*'ın ise müellifin hayatı ve Mevlevî kültürü için öneminin yanında Türk edebiyatında hatırat-biyografi türünün ilk bağımsız örneği olması yönüyle de mühim olduğunu söyler (s. 22). Şâhidî'nin şiirlerini topladığı eser olan *Dîvân*'ı hakkında kısa bir değerlendirmede bulunan Namık Açıkğöz, en çok örneği şairin bu eserinden vermiştir. Bu, onun şairliğinin ve edebî kişiliğinin görülmesi açısından isabetli bir tercihtir. Her bir şiir örneğinin hemen ardından onun günümüz Türkçesi ile anlamı da verilmiş, böylece klasik Türk şiirinin diline aşina olmayan okurların da şiirlerdeki anlam dünyasına bir pencere açması sağlanmıştır. *Dîvân*'dan verilen ilk şiir örneği Şâhidî'nin en lirik ve coşkulu şiirlerinden biri olan “gelmişlerdeniz” redifli gazelidir (s. 23). “Âteş-i aşkında yârin yana gelmişlerdeniz / Baş u cân bezl etmeğe meydâna gelmişlerdeniz” matlâi ile başlayan bu gazel hem anlam hem söyleyiş olarak Şâhidî'nin en öne çıkan şiirlerindendir. Şâhidî'den verilen diğer gazel örneği ise “Gecelerde âşık-ı dîdâr olan bîdâr olur / Kârı dâ'im âşıkın efgân u âh u zâr olur” matlâi ile başlar (s. 24). Matla beyti itibarıyla tasavvufi bir lirizmin izini taşıyan

şair, "İhtiyâr eden bu fânî dünyede fakr u fenâ / Bahtiyâr olup bekâ mülkinde ber-hurdâr olur" gibi beyitlerinde hikemi bir söyleyişle ve tasavvufî nasihat[ler] ile örülüdür. Böylece Dîvân'dan verilen iki gazelin ilki yoğun bir tasavvufî aşk dilini taşıırken ikincisinin daha ziyade tasavvufî hikmet üslubunu yansıttığı görülür. Bu, Şâhidî'nin şiir diline hem aşkın hem de hikmetin yansımalarını göstermesi açısından yerinde bir seçim olmuştur. Bununla birlikte hikmetli şiirlerinde dahi Şâhidî'nin aşk coşkusu elden bırakmadığı ikinci gazelin matlaından da anlaşılmaktadır. Bu iki gazel örneği ardından verilen ilk örnek, Şâhidî'nin Mevlevilik yönünü yansıtan bir muhammestir (s. 25-30). Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'yi anlattığı on iki bentlik bu muhammesinin her bendinin sonunda Şâhidî, "Hazret-i Mollâ Celâleddin Hüdâvendigârdır" mısraını tekrar eder. Bu, onun Mevlânâ'ya olan sevgisini ve bağlılığını gösteren coşkulu bir şiirdir. *Dîvân*'dan verilen bir diğer örnek ise Şâhidî'nin babası Hüdâî Salih Dede'nin şiirine yazdığı tahmisidir (s. 31-32). Hüdâî Sâlih Dede'nin hayatının anlatıldığı bölümde şiirle de uğraştığı belirtildiğinden (s. 13) bu örnek onun da şairlik yönünün görülmesi açısından yerinde olmuştur. Şâhidî'nin bu tahmisi, Hüdâî'nin şiiriyle adeta tek kaleminden çıkmışçasına bütünleşmiş bir söyleyiş ve mana uyumuna sahiptir. Bu da tahmisin başarısını gösterir. Tahmisin Şâhidî'nin babasını -fevkalade bir tamamlayışla sözü ona bırakarak- yâd ettiği son bendi şöyledir:

"Şâhidî-i Mevlevîdir bende-i sultân-ı aşk
Sıdkıla olmuşdurur hâk-i reh-i merdân-ı aşk
Hem demişdir vâlidî ol Rüstem-i meydân-ı aşk
'Ey Hüdâî' çünkim etdin azm-i şehristân-ı aşk
Hûn-ı dilden özge bu yolda sana zâd olmasın" (s. 31) .

Bu dört şiir örneğinin ardından Şâhidî'nin günlük hayattaki bir yönünü yansıtan "Gâh olur kîsem dolar pır pır döner bâzârda / Gâh olur hâlî bana bâzârı pır pır döndürür" beyti ile onun çağları aşmış: "Fukarâ kalbine her kim dokuna / Dokuna sînesi Allâh okuna" beyti zikredilir (s. 33). Şâhidî'nin "Hey hey ne acâib beslemiş hüsn ile târî" mısraı ile başlayan son derece âhenkli ve bu nazım şeklinin en güzel örnekleri arasında yer alan müstezadının baş ve son kısımları da örnekler arasında kaydedilmiştir (s. 33-34). Şâhidî'nin *Dîvân*'ında hece vezni ile yazdığı tek şiiri olan: "Derde düşdü cân / Bulmadan dermân / Olmuşam nâlân / Aşka düşelden" mısraı ile başlayan şiiri de *Dîvân*'dan son örnek olarak verilir (s. 34-35). Bütün bu örneklerle; Şâhidî'nin farklı nazım şekillerinde ve onun tasavvufî, edebî ve beşerî şahsiyetinin pek çok yönünü yansıtan şiirlerinin okuyucuya sunulmuş olduğu söylenebilir. *Şâhidî ve Muğla'da Mevlevilik* kitabında Namık Açıkgoz, Şâhidî'nin hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi verdikten sonra çocuklarına da ayrı bir başlık açmıştır (s. 36-37). Şâhidî'nin iki çocuğu vardır: Hüsameddin Efendi ve Şuhûdî. Hüsameddin Efendi'nin *Tuhfe-i Hüsâmî* adlı Farsça kuralları içeren bir risalesi, *Guraru'l-Kavâid* adlı bir Arapça gramer kitabının

olduğundan bu bölümde bahsedilir (s. 36). Hüsâmî Efendi'nin Ula'da tasavvufî öğretileri yaydığı ve 1026/1617 tarihinde Ula'da vefat ettiği belirtilerek altıgen şeklindeki türbesinin kitabe metni verilmiştir. Bu kitabe Kesbî mahlaslı şair tarafından türbenin yapımına düşülmüş tarih kıtasını içerir (s. 36-37). Şâhidî'nin diğer oğlu Şuhûdî'nin (ö. 1000/1591) ise babasının vefatından sonra kırk yılı aşkın Muğla Mevlevihanesi'nde şeyhlik yapmış, şiirleri de olan bir isim olduğu söylendikten sonra şiirinden dört mısralık örnek verilir. Kitapta, “Şâhidî'den Sonra Muğla'da Mevlevilik” başlıklı bölümde Şâhidî'den sonra oğlu Şuhûdî'nin vefat yılı olan 1591'e kadar Mevlevihane şeyhliği yaptığı kaydedilirken 17. ve 18. yüzyılda ise Mevlevihane ile ilgili edebiyata yansımış bir bilgi olmadığı ancak tarih belgeleri ve vakıfnamelerden Mevlevihane'nin faaliyetlerine devam ettiğinin anlaşıldığı söylenir (s. 38). Muğla'daki Mevleviliğin 19. yüzyıldaki ve 20. yüzyıl başlarındaki izleri ise mezar taşları ve kitabelere yansımıştır (s. 38). Muğla Şeyh Camii yanındaki Hoca Mustafa Efendi kütüphanesine ait kitabe metni “Kütüphane-i Es-seyyid Mustafa Fehmî el-Mevlevî el Muğlavî sene 1282” (s. 39) şeklindedir ve Muğla'da Mevleviliğin 1865-66 yıllarındaki izini taşır. Marmaris'teki Sarı Ana Türbesi'nin girişindeki kitabedeki Safvet mahlaslı şaire ait şiirin Marmaris Mevlevihanesi'ne ait olduğunu belirten Namık Açıkğöz, şiirin metnini de yeni harflere aktararak vermiştir (s. 39). Kitabedeki bilgiye göre, Marmaris Mevlevihanesi Sultan II. Mahmud tarafından yaptırılmıştır (s. 39). Mehmed Zekâî Efendi'nin (ö.1935), 20. yüzyıl başlarında Kurşunlu Camii'nde Mesnevi okutması Muğla'da kayıtlara geçmiş son Mevlevî faaliyeti olarak yazar tarafından zikredilir (s.39). “Şâhidî ve Oğlunun Keramet ve Menkabeleri” başlığı eserin birinci bölümünün sonuç kısmından önceki son başlığıdır. Burada Şâhidî ve oğlu Hüsameddin Efendi'nin halk arasında anlatılan menkıbelerini kaydeden Açıkğöz, böylece Şâhidî'nin ve oğlu Hüsameddin Efendi'nin Muğla'nın kültür ve toplum hafızasında taşıdığı yere ve manevi değere de işaret etmiş olur. Bu bölümde anlatılan menkıbelerin başlıkları sırasıyla şöyledir: “Şâhidî” mahlasını alması”, “Bir gecede kırk Kur'an yazma kerameti”, “Servi gövdesinde badem yetiştirmesi”, “Nöbetçi askerin silahını tutması”, “Oğlu Hüsameddin Efendi'nin 'dağdaki derviş, şehirdeki derviş' menkıbesi”. Bunlardan Hüsameddin Efendi'yle ilgili son menkıbe hariç diğerleri Şâhidî'ye dairdir.

Sonuç bölümünde Namık Açıkğöz, Şâhidî'nin eserleri ve edebi kişiliğinin değerlendirmesini yaptıktan sonra onun henüz turizmin adının bile anılmadığı bir çağda Muğla'nın adını duyurduğunu söylemiş; Şâhidî'nin Muğla'nın entelektüel gelişimine ve şehir kimliğinin oluşumuna büyük katkılarda bulunduğunu, şehrin ve yörenin mistik (tasavvufî) kültürünün gelişmesini sağladığını belirtmiştir (s. 43-44). *Şâhidî ve Muğla'da Mevlevilik* kitabının ikinci ve son bölümü “Şâhidî Haziresi'ndeki Mezar Taşları” başlığını taşır. Bu bölümde Şâhidî Camii kitabesi ile Şâhidî Camii ve türbesinin haziresinde yer alan mezar taşlarına yer verilmiştir. Eski yazıyla yazılı on altı mezar taşı

okunarak Latin harflerine aktarılmış, bir tane de yeni harfli mezar taşının metni paylaşılmıştır. Önsözde de belirtildiği gibi (s. 5) mezar taşlarında okunamayan veya taşı kırık, parçası kayıp olduğu için görülemeyen yerler nokta nokta (...) ile gösterilmiş, okunuşunda tereddüt olan kelimelerin yanına soru işareti konulmuştur. Bunun yanında bazı mezar taşlarının son kısmındaki eksiklik “taşın alt kısmı betona gömülüdür” (s. 54) gibi ibarelerle açıklanmıştır. Yaklaşık on yıl kadar önce yapılan restorasyonda bu mezar taşlarının görülmeyen kısmı ortaya çıkmış olabileceğinden³ kitap için yapılabilecek yeni bir baskıda kalan kısımların da eklenmesi yerinde olacaktır. Kitabın son kısmı ise fotoğraflara ayrılmıştır. Toplam 30 fotoğrafın yer aldığı bu albümde Şâhidî Camii ve türbesi ile ilgili fotoğraflara, cami ve türbe haziresindeki mezar taşlarına ve son olarak da eserin önsözünde bahsedilen yazarın edindiği ilk el yazması eser olan *Tuhfe-i Şâhidî* nüshasının ilk sayfalarına yer verilmiştir. Kitapta, mezar taşlarının yeni harflerle verildiği kısımda, bu mezar taşının albümdeki hangi fotoğrafta yer aldığı da “(Resim-11)”, “(Resim-18)” vb. şeklinde gösterilmiştir.

Prof. Dr. Namık Açıkğöz'ün kaleme aldığı *Şâhidî ve Muğla'da Mevlevilik*, Şâhidî'yi Muğla özelinde ele alan ilk kitap olmanın yanında Muğla'daki Mevlevilik kültürünü inceleyen ilk kitap olması yönüyle de önemlidir. Namık Açıkğöz, bu kitabıyla Şâhidî'yi ve Muğla Mevlevi kültürünü genel okura tanıtmayı amaçlamıştır⁴. Bu bağlamda eser, akademik kaygıdan çok bilgilendirici bir okuma kitabı olması amacıyla kaleme alınmıştır. Bununla birlikte eserin Muğla Mevleviliğine dair içerdiği bilgiler ile cami ve türbe haziresindeki mezar taşlarının yeni harfli metinlerini içermesi onu akademik olarak da özgün bir başvuru eseri niteliğine büründürmektedir. Eserde Şâhidî'nin şairlik yönü hakkında fikir vermesi açısından *Dîvân*'ındaki farklı nazım şekillerinden isabetli örnekler seçilmiş olup bunların günümüz Türkçelerine aktarılması da genel okurun istifadesi açısından yerinde olmuştur. Şâhidî'nin halk arasında anlatılan menkıbelerinin aktarılması da onun halk kültüründeki yerini ve değerini yansıtmaya açısından önemlidir. Son olarak, bu yazı ile tanıtmaya çalıştığımız Prof. Dr. Namık Açıkğöz'ün *Şâhidî ve Muğla'da Mevlevilik* adlı kitabının yeni bir baskısının yapılması konusunda dipnotta ilettiğimiz temennimizi yineliyoruz.

³ Mesela kitaptaki 12 numaralı mezar taşının devamının da şu an okunabildiğini Şâhidî'ye yaptığım ziyaretlerden hatırlıyorum.

⁴ Kitap, bir kültür hizmeti olarak basıldığından satışa sunulmamıştır. Mevcut baskının da muhtemelen dağıtılmış olmasıyla bugün okur, eseri -sahaf dışı- doğrudan edinme imkânından uzaktır. Ayrıca son tadilat ile birlikte mezar taşlarında betona gömülü olduğu için okunamayan bazı ibarelerin gün yüzüne çıkması da güncellemeyi gerektirmektedir. Bunun yanında gelişen fotoğraf teknolojisi ile yeni baskı için türbeden ve mezar taşlarından daha net görüntüler almak mümkündür. Bütün bunlar göz önüne alındığında Şâhidî ve Muğla kültüründe Mevleviliği konu alan bu değerli kitabın yeni bir baskısının yapılması yerinde olacaktır.

Kaynaklar

- Açıkğöz, N. (2007). Muğla'da Mevlevilik ve Şâhidî. İçinde M. V. Dörtbudak (Haz.), *Mevlânâ, mesnevi ve mevlevihaneler sempozyumu bildirileri* (ss. 85-90). Maksud.
- Açıkğöz, N. (2008). *Şâhidî ve Muğla'da Mevlevilik*. Menteşe Grubu Yayını.
- Çıpan, M. (1985). *Muğlalı İbrahim Şâhidî: Hayatı, edebî şahsiyeti, eserleri, dîvan ve gülşen-i vahdet (tenkidli metin)* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çıpan, M. (1986). *Muğlalı Şâhidî Dede: (hayatı - şahsiyeti - eserleri)*. Nur Basımevi.
- Esrâr Dede (2018). *Tezkire-i şu'arâ-yı Mevlevîyye* (İ. Genç, Haz.). Kültür Bakanlığı Yayınları. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57762,tezkire-i-suara-yi-mevleviyyepdf.pdf?0>
- İmamoğlu A. H. (2005). *Muğlalı Şâhidî İbrahim Dede - Tuhfe-i Şâhidî Farsça-Türkçe manzum sözlük*. Muğla Üniversitesi Yayınları.
- Kalkışım, M. (1994). *Şeyh Gâlib dîvânı*. Akçağ Yayınları.
- Şâhidî (1967). *Gülşen-i Tevhîd* (M. B. Baytur, Çev.). İnkılâp ve Aka.
- Şimşekler, N. (1998). *Şâhidî İbrahim Dede'nin Gülşen-i Esrar'ı (tenkitli metin – tahlil)* [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi.]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.